

Prof. zw. dr hab. Stefan Błachowski (1889-1962)

Rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1946-1948

Urodził się 19 maja 1889 roku w Opawie.

W latach 1907-1909 studiował filozofię, psychologię i polonistykę na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego.

Następnie, po krótkim pobycie na uniwersytecie w Wiedniu, w latach 1909-1913 studiował filozofię, psychologię, nauki przyrodnicze i fizykę na Uniwersytecie Jerzego Augusta w Getyndze.

W 1913 roku uzyskał stopień doktora filozofii na podstawie pracy pt. „Studien über den Binnenkontrast” („Badania nad kontrastem wewnętrznym”).

W tym samym roku wrócił do Lwowa i 1 października 1913 roku rozpoczął pracę jako asystent wolontariusz na tamtejszym uniwersytecie. Od 1 stycznia 1914 roku pracował jako starszy asystent w Pracowni Psychologicznej i Seminarium Filozoficznym UL.

Po wybuchu I wojny światowej został wcielony do armii austriackiej. Zwolniono go z wojska w styczniu 1916 roku po interwencji władz uniwersytetu.

Powrócił do pracy naukowej i w grudniu 1917 uzyskał stopień doktora habilitowanego psychologii na podstawie pracy pt. „O wrażeniach położenia i ruchu”.

Od lutego 1918 roku do lipca 1919 pracował jako asystent w Bibliotece Uniwersyteckiej.

W kwietniu 1919 roku, będąc na płatnym urlopie, został wykładowcą na Wydziale Filozoficznym powstającego Uniwersytetu Poznańskiego.

8 lipca 1919 roku mianowano go profesorem nadzwyczajnym psychologii i pedagogiki eksperymentalnej UP i powierzono kierownictwo Katedry Psychologii i Pedagogiki Eksperymentalnej.

1 października 1921 roku został profesorem zwyczajnym.

W latach 1920-1929 wykładał psychologię ogólną i psychologię sportu w poznańskiej Centralnej Wojskowej Szkole Gimnastyki i Sportów.

W 1922 roku wyjechał na studia uzupełniające na Sorbonę i do Collège de France.

W latach 1934-1937 pełnił funkcję dziekana Wydziału Humanistycznego UP. W roku akademickim 1938-1939 był prorektorem Uniwersytetu Poznańskiego.

Po rozpoczęciu II wojny światowej i wkroczeniu hitlerowców do Poznania był przetrzymywany w Ratuszu i Collegium Marianum, a następnie osadzony w obozie na ul. Główniej i deportowany do Generalnego Gubernatorstwa. W latach 1940-1942 pracował w tajnym szkolnictwie nauczycieli, a w latach 1942-1944 był zaangażowany w działalność Uniwersytetu Ziemi Zachodnich.

W marcu 1945 roku wrócił do Poznania. Objął kierownictwo Zakładu Psychologii (od 1947 Instytutu Psychologicznego UP). Po reaktywowaniu się władz uniwersyteckich wybranych przed wojną został prorektorem Uniwersytetu Poznańskiego na rok akademicki 1945/1946.

Wrócił również do prowadzenia zajęć w Studium Wychowania Fizycznego (od 1950 Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego). W latach 1950-1962 kierował zorganizowanym przez siebie Zakładem Psychologii.

Od maja 1946 do końca roku akademickiego 1945/1946 zastępował w obowiązkach rektorskich prof. S. Dąbrowskiego, który złożył prośbę o urlop w związku z postawionymi mu zarzutami o działalność antypaństwową.

W latach 1946-1948 pełnił funkcję rektora UP.

W wyniku reorganizacji szkolnictwa wyższego na początku lat 50. mianowano go kierownikiem Zespołu Katedr Psychologii Wychowawczej i Pedagogiki (1952), a następnie kierownikiem Katedry Psychologii Wydziału Filozoficzno-Historycznego (1953).

W grudniu 1953 roku na mocy decyzji Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki uzyskał stopień doktora nauk psychologicznych.

We wrześniu 1960 roku przeszedł na emeryturę i wyjechał do Warszawy.

Opublikował ponad 100 prac. Jego zainteresowania naukowe obejmowały psychofizjologię, psychologię religii, psychologię pamięci. Był inicjatorem badań nad psychologią sportu. Zajmował się przyczynami widzeń i ekstaz religijnych. Był pionierem psychologii klinicznej w Polsce. Jego prace dotyczyły również psychologii pamięci, analizy psychologicznej twórczości artystycznej, roli wyobraźni, pamięci, erudycji, podświadomości i pomysłów w twórczości naukowej.

Od 1920 roku był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W latach 1948-1961 pełnił funkcję sekretarza Wydziału I Filologiczno-Filozoficznego PTPN. Był współtwórcą Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (1925) oraz współorganizatorem i prezesem Poznańskiego Towarzystwa Psychologicznego. W latach 1959-1961 pełnił funkcję wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Higieny Psychiczej. Był również członkiem PAU (od 1946 członkiem korespondentem,

od 1948 członkiem czynnym) oraz Komitetu Nauk Pedagogicznych i Psychologicznych PAN. Należał do wielu towarzystw międzynarodowych, m.in. Czeskiego Towarzystwa Psychotechnicznego, Association Internationale de Psychologie Appliqué i Union Internationale de Psychologie Scientifique.

Odnaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem 10-lecia Polski Ludowej.

Zmarł 31 stycznia 1962 roku. Pochowano go na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

Na podstawie: Jarosław Matysiak, *Stefan Błachowski*, w: *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*, Poznań 2016, red. Tomasz Schramm; *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981; Andrzej Śródka, *Uczeni polscy XIX-XX stulecia*, t. 1, Warszawa 1994